

Paweł Korzeniowski¹

Sprawozdanie z konferencji „Między niebem a ziemią – współdziałanie sił powietrznych i wojsk lądowych na polach bitew XX i XXI w.”, Dęblin, 22–23 lutego 2017 r.

W dniach 22–23 lutego 2017 r. w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie odbyła się konferencja naukowa poświęcona szeroko rozumianym kwestiom rozwoju współpracy między lotnictwem a siłami lądowymi w konfliktach XX w. Zorganizowana została przez Zakład Historii Polski i Wychowania Patriotycznego WSOSP, we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz w kooperacji z Narodową Akademią Wojsk Lądowych ze Lwowa.

Tematyka konferencji stanowi interesujące zagadnienie, wciąż aktualne, jeśli chodzi o rozwój sił zarówno powietrznych, jak i lądowych. Stąd, mimo iż obrady głównie koncentrowały się na zagadnieniach historycznowojskowych, to wnioski wyciągane przez uczestników konferencji mogą być przydatne także na współczesnym polu walki, co podkreślał wielokrotnie dziekan Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego i Logistyki, dr hab. Adam Radomyski, prof. WSOSP.

Oficjalnie konferencję rozpoczął komendant-rector WSOSP płk pil. dr Piotr Krawczyk. Po nim uczestników przywitał dziekan dr hab. Adam Radomyski, prof. WSOSP. Po krótkiej części oficjalnej rozpoczęła się merytoryczna część konferencji.

Obrady zostały podzielone na dwa zasadnicze bloki. Pierwszy, czyli obrady plenarne, obejmował wystąpienia samodzielnych pracowników nauki. Obrady prowadził wspomniany już dziekan Radomyski. Ta część konferencji obejmowała 7 wystąpień. Jako pierwszy głos zabrał dr hab.

---

¹ Dr Paweł Korzeniowski, Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, al. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów, e-mail: korzeniowski.p@gmail.com

Andrzej Olejko, prof. WSOSP, prezentując przykłady pionierskiego wykorzystania lotnictwa w działaniach wojennych w czasie I wojny światowej (*Trzykrotnie po raz pierwszy w 1914 r. Pierwsze przypadki decydującej roli użycia lotnictwa na frontach Wielkiej Wojny w jej pierwszej kampanii i zarazem w historii lotnictwa*). Po nim wystąpił dr hab. prof. Lech Wyszczelski (UP-H Siedlce), wygłaszając referat zatytułowany *Lotnictwo polskie w operacji warszawskiej (13 VIII – 6 IX 1920 r.)*. Trzeci prelegent, dr hab. Marek Dutkiewicz, prof. UJK (UJK, filia w Piotrkowie Trybunalskim) zaprezentował ciekawe zagadnienia związane z umundurowaniem, organizacją oraz składem osobowym służby zdrowia polskiego lotnictwa wojskowego (*Służba zdrowia polskiego lotnictwa wojskowego – organizacja, personel, mundury, oznaki i odznaki*). Po krótkiej przerwie kawowej głos zabrał dr hab. prof. UAM Maciej Franz (UAM Poznań), dokonując charakterystyki lotnictwa włoskiej Republiki Socjalnej w latach 1943–1945. Kolejny prelegent, dr hab. Radosław Domke, reprezentujący Uniwersytet Zielonogórski analizował doktrynę Douheta w aspekcie wybranych konfliktów XX w. (*Spełniony sen Giulio Douheta? Wojna totalna w przestworzach*). Po nim dr hab. prof. UJK Jerzy Prochwicz (UJK, filia w Piotrkowie Trybunalskim) omówił rolę lotnictwa w formacjach granicznych Polski. Ostatnim prelegentem w sesji plenarnej był gen. broni w st. sp. prof. dr hab. Jerzy Gotowała, który przedstawił studium poświęcone wsparciu wojsk lądowych przez lotnictwo w specyficznych warunkach. W tej sesji zaplanowano początkowo także wystąpienie prof. Andrija Kharuka, reprezentującego Narodową Akademię Wojsk Lądowych we Lwowie, który miał porównać dwa samoloty szturmowe z okresu II wojny światowej, niemiecki Ju-87 Stuka oraz radziecki Il-2 (*Il-2 vs Stuka: bezpośrednie wsparcie lotnicze na froncie wschodnim II wojny światowej*). Niestety, z przyczyn służbowych i trudnej sytuacji na Ukrainie delegacja ukraińska nie była w stanie dotrzeć na konferencję.

Po wystąpieniach prelegentów odbyła się dyskusja, po niej zaś druga część merytoryczna konferencji, mianowicie obrady panelowe. Dokładna charakterystyka wszystkich wystąpień jest niemożliwa ze względu na dużą liczbę prelegentów, stąd poniżej jedynie scharakteryzuję obrady w poszczególnych panelach.

Panel pierwszy, którego moderatorem był dr hab. prof. Lech Wyszczelski, obejmował okres I wojny światowej oraz międzywojnia. W tej części głos zabrało sześciu uczestników. Pierwszym z nich był dr Grzegorz Jasiński (Warszawa), który scharakteryzował początki polskiego

lotnictwa wojskowego w 1918 r. Następnie mgr Donald Trinder (UR Rzeszów) zaprezentował rozwój współpracy między lotnictwem a wojskami lądowymi w armii brytyjskiej w latach 1903–1918. Po nim głos zabral dr Paweł Korzeniowski (UR Rzeszów), który omówił problematykę wsparcia alianckich wojsk lądowych w czasie walk na Półwyspie Gallipoli w 1915 r.

Po krótkiej przerwie wystąpił dr Włodzimierz Nowak (UP-H Siedlce), który przedstawił problematykę współpracy polskich wojsk lądowych i lotnictwa w walce z 1. Armią Konną w 1920 r. Następnie dr Michał Plavec (Praha) omówił powstanie lotnictwa czechosłowackiego w 1918 r. Ostatni prelegent w tym panelu, dr płk Adam Wetoszka (WSOSP Dęblin), przedstawił problematykę wsparcia wojsk lądowych przez lotnictwo w Wojsku Polskim w okresie międzywojennym.

Po dyskusji nastąpiła przerwa obiadowa, po której wznowiono obrady, rozpoczynając panel II. Jego moderatorem był dr hab. Maciej Franz, prof. UAM. Panel obejmował zagadnienia z okresu II wojny światowej. Pierwszy prelegent, dr Tomach Matuszak (Archiwum Państwowe, Piotrków Trybunalski), przedstawił organizację i udział w walkach we wrześniu 1939 r. polskich wojsk balonowych. Następnie mgr Piotr Mleczek (UR Rzeszów) zaprezentował temat *Lotnictwo myśliwskie 12. i 15. USAAF jako wsparcie jednostek lądowych w „bitwie o Rzym” i walkach we Włoszech*. Jako trzeci w tym panelu głos zabral dr Krzysztof Kubala, omawiając udział Polskiego Skrzydła Myśliwskiego podczas operacji „Overlord”.

Po przerwie rozpoczęła się druga część obrad w tym panelu, obejmująca siedem referatów. Ppłk dr Jacek Lasota (ASW Warszawa) omówił poglądy E. Middledorfa na kwestie współpracy lotnictwa i wojsk lądowych. Dr Marcin Paluch (WSOSP Dęblin) analizował udział lotnictwa w działaniach antypartyzanckich w latach 1943–45, zaś mgr Jacek Zagożdżon zaprezentował referat pt. *RODEO 385 – ostatnia walka bohaterów*. Po nim mgr Szymon Serwatka omówił pozostałości niemieckiej obrony przeciwlotniczej z lat 1944–45 w rejonie Kędzierzyna Koźła. Mgr Maciej Hubka (Archiwum Państwowe, Piotrków Trybunalski) scharakteryzował zrzućty lotnicze na obszarze Inspektoratu AK Piotrków Trybunalski. Dr hab. Juliusz Tym, prof. ASW (ASW Warszawa), przedstawił kwestię współdziałania wojsk lądowych i lotnictwa w czasie zajmowania Zaolzia w 1938 r. Na koniec dr Małgorzata Wiśniewska (UP-H Siedlce) w imieniu swoim i dr Anety Niewęglowskiej zaprezentowała sylwetki kobiet w lotnictwie polskim w okresie II wojny światowej. Po

tym ostatnim wystąpieniu odbyła się dyskusja, następnie zakończono obrady pierwszego dnia konferencji.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się bardzo wcześnie, gdyż już o godz. 8.30 dr hab. Marek Dutkiewicz, prof. UJK, otworzył obrady w panelu III, obejmującym okres „zimnej wojny” oraz tzw. *miscellanea*, czyli wystąpienia przekrojowe i niedające się wpisać w sztywne ramy chronologiczne. Jako pierwszy tego dnia głos zabrał dr hab. Adam Radomyski, prof. WSOSP, prezentując *Wybrane zagadnienia współdziałania lotnictwa i wojsk obrony przeciwlotniczej w działaniach wojennych*. Po nim mgr Piotr Rapiński (UŁ Łódź) scharakteryzował działania lotnictwa na terenie Katangi i Konga w konfliktach w latach 1960–1964. Następnie dr Krzysztof Mroczkowski (UR Rzeszów, MLP Kraków) scharakteryzował rajd sił izraelskich na lotnisko w Bejrucie 28 grudnia 1968 r. Zaplanowane wystąpienie kpt. rez. Emiliy Kazan nie odbyło się z tych samych przyczyn co prof. Kharuka. Natomiast kpt. rez. Jan Nowicki (MWP Warszawa) przedstawił przegląd zaginionych eksponatów niemieckiej kolekcji lotniczej z Berlina.

Ostatni panel, poprowadzony przez dr hab. Jerzego Prochwicza, prof. UJK, obejmował referaty dotyczące zagadnień współczesnych. Niestety, podobnie jak w przypadku pozostałych reprezentantów strony ukraińskiej, wystąpienie płk Oleha Iwakiwiwa zostało odwołane. W związku z tym jako pierwszy wygłosił referat dr Łukasz Nadolski (MWL Bydgoszcz), który omówił skuteczność lotnictwa syryjskiego i rosyjskiego w wojnie domowej w Syrii w latach 2014–16. Po nim tematykę rozwijał dr Mateusz Piątkowski (UŁ Łódź), który przedstawił problem działań lotniczych w obszarach zurbanizowanych w aspekcie prawa międzynarodowego. Następnie dr Jakub Marszałkiewicz (WSB Gdańsk) przedstawił sylwetki Airbusa A 400 oraz AN-70, największych samolotów transportowych Europy. Ostatnie wystąpienie, które miał wygłosić ppłk dr Roman Serhienko ze Lwowa, zostało odwołane.

Konferencję zamknął dziekan dr hab. Adam Radomyski, prof. WSOSP, który podsumowując obrady, stwierdził, że wnioski wyciągnięte w czasie wystąpień i dyskusji mogą przyczynić się do podniesienia jakości szkolenia w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych. Wyraził też nadzieję, iż konferencja będzie miała charakter cykliczny i za rok zostanie powtórzona. Już po oficjalnym zakończeniu uczestnicy zwiedzili Muzeum WSOSP.